

ע"פ 20564/04/17 - ג'לאל בן ג'מאל סלטי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
ע"פ 20564-04-17 בן ג'מאל סלטי נ' מדינת ישראל
23 דצמבר 2018

כבוד סגנית הנשיא אסתר הלמן, שופטת, אב"ד

כבוד השופטת יפעת שיטרית

כבוד השופט סאאב דבור

המערער

ג'לאל בן ג'מאל סלטי

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בנצרת (כב' השופטת הבכירה ד. שרון-גרין) בתיק 55488-12-12 מיום
07/02/17

נוכחים: בשם המערער עו"ד מארון אבו נסאר

בשם המשיבה עו"ד צביקה אברמוביץ'

המערער בעצמו

פסק דין

עמוד 1

ס. הנשיא, השופטת אסתר הלמן :

1. נגד המערער הוגש כתב אישום בבית משפט השלום בצפת, אשר ייחס לו עבירות נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח תקף, הפקרה לאחר פגיעה, מעשה פזיזות ורשלנות, נהיגה בקלות ראש, שיבוש מהלכי משפט, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, העלבת עובד ציבור ואי מסירת פרטים לאחר תאונה, שבמהלכה נפצע אדם.
2. על פי כתב האישום, שהוגש נגד המערער, ביום 17.5.2012 בסמוך לשעה 21:00 נהג המערער ברכב בנצרת עילית במהירות מופרזת, כשהוא עובר מנתיב לנתיב ומסכן בכך את המשתמשים בדרך. המערער נהג כשרישיון הנהיגה שלו איננו בתוקף והרכב איננו מבוטח. פקח של עיריית נצרת עילית, שנהג בניידת פיקוח עירונית, הבחין באופן בו נהג המערער, קרב אליו עם הניידת ואותת לו לעצור. המערער לא שעה להוראותיו של הפקח והוסיף לנהוג כשהוא מסכן את המשתמשים בדרך במהירות ובפראות, תוך שהוא מוציא את ידו מהרכב ומחווה לעבר הפקח תנועה מגונה.
- כ-50 דקות לאחר מכן, נהג המערער ברכב ועקף אוטובוס, שעמד בכיכר, תוך שהוא סוטה לנתיב הנסיעה הנגדי. הוא המשיך בנסיעה מהירה והתנגש בחלקו האחורי של רכב בו נהגה אישה, שהייתה בשבוע ה-29 להריונה. רכבה של המתלוננת הסתחרר מעוצמת הפגיעה ונבלם במדרכה. כתוצאה מהתאונה סבלה המתלוננת מכאבים במותן ובגב התחתון ונגרם נזק לרכבה - בחלקו האחורי.
- המערער לא עצר במקום התאונה או בסמוך אליו, לא עמד על תוצאותיה ולא הזעיק עזרה, אלא עזב את המקום בנסיעה מהירה, מבלי למסור פרטים מזיהם למי מהאנשים שהתקבצו במקום.
- סמוך לאחר התאונה הסתיר המערער את הרכב במטע הזיתים הסמוך לכיכר ריינה בכדי לטשטש את העובדה שהיה מעורב בתאונה ובכוונה למנוע או להכשיל חקירה משטרתית.
- על פי כתב האישום, במעשיו אלה נהג המערער ברכב ללא רישיון נהיגה וללא פוליסת ביטוח תקפה, בדרך נמהרת או רשלנית, שיש בה כדי לסכן חיי אדם או כדי לגרום לו לחבלה, וכן גרם המערער לתאונת דרכים, בה נחבל אדם וניזוק רכוש. לאחר התאונה, שבה נפגע אדם, לא עצר המערער קרוב למקום התאונה, כדי לעמוד על תוצאותיה ולא הזעיק עזרה, אלא נמלט מן המקום, מבלי להותיר פרטים קודם לעזיבתו את המקום. בנוסף, הסתיר המערער את הרכב בכוונה למנוע או להכשיל חקירה משטרתית, הפריע לעובד ציבור והעליבו.
3. המערער כפר בביצוע העבירות. לאחר שמיעת ראיות הצדדים הרשיעו בית המשפט קמא בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום, למעט עבירה של אי מסירת פרטים, אשר לגביה נקבע כי היא נבלעה בעבירת ההפקרה, וממנה זוכה.

4. בעקבות הרשעתו נדון המערער לעונשים הבאים:

- (א) 15 חודשי מאסר בפועל.
- (ב) 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה של הפקרה לפי סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה.
- (ג) 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים והתנאי הוא שלא יעבור עבירה של שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, הפקרה לפי סעיף 64א(א) לפקודת התעבורה, נהיגת רכב בזמן פסילה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה או נהיגת רכב ללא רישיון נהיגה תקף לפי סעיף 10 (א) לפקודת התעבורה, למעט פקיעה בת שנתיים ומטה.
- (ד) פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה בפועל לתקופה של 55 חודשים.
- (ה) 12 חודשי פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה של הפקרה לפי סעיף 64א לפקודת התעבורה, על כל חלופותיו, נהיגת רכב בזמן פסילה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה או נהיגת רכב ללא רישיון נהיגה תקף לפי סעיף 10 (א) לפקודת התעבורה, למעט פקיעה בת שנתיים ומטה.
- (ו) 6 חודשי פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה למשך 3 שנים, והתנאי הוא שלא יעבור כל עבירה מהעבירות בהן הורשע (למעט העבירות לגביהן הוטל התנאי המחמיר בסעיף הקודם), וכן על כל עבירה מהתוספת הראשונה או השנייה לפקודת התעבורה.

(ז) קנס בסך 2,000 ₪ או 20 ימי מאסר כנגדו.

(ח) פיצוי למתלוננת בסך 2,000 ₪.

5. המערער הגיש בתחילה ערעור על הכרעת הדין ועתר לזכותו מכל האישומים. לחלופין, ביקש להקל בעונשו, ובפרט לבטל את עונש המאסר בפועל, תוך המרתו לעונש צופה פני עתיד ולקצר את תקופת הפסילה בפועל.

במהלך הדיון בערעור, חזר בו המערער מטענותיו כנגד הכרעת הדין והודה בפנינו בכל האשמות שיוחסו לו בכתב האישום (פרוטוקול הדיון מיום 13/6/17), הביע חרטה על מעשיו ונכונות להשתלב בכל הליך טיפולי שיוצע לו. לאור הדברים הללו, נדחה הערעור על הכרעת הדין ונעתרנו לבקשת המערער ובא

כוחו, לאפשר לו להתייצב שוב בפני שירות המבחן, לשם קבלת תסקיר משלים, אשר ייקח בחשבון גם את נטילת האחריות המלאה וסיכויי השיקום של המערער.

6. מאז הוגש הערעור נתקבלו מספר תסקירים המפרטים את התנהלות המערער בקשר שלו עם שירות המבחן והתייחסותו לעבירות שביצע כמו גם את המלצותיו של שירות המבחן באשר לענישתו של המערער. כעת עלינו להכריע בבקשתו של המערער להקל באופן משמעותי בעונשים שהוטלו עליו.

דין והכרעה

7. כלל ידוע הוא כי ערכאת הערעור איננה נוטה להתערב בעונשים שנגזרו על הנאשם, אלא מקום שבו נפלה טעות בולטת בגזר הדין או שהעונש חורג באופן ניכר מן העונש הראוי.

8. גזר דינו של בית המשפט קמא מפרט את השיקולים לענישתו של המערער, בהתאם לפרק הבניית שיקול הדעת בענישה, שבחוק העונשין.

בית המשפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם בעבירות שביצע המערער נע בין 9 ל - 30 חודשי מאסר בפועל, לצד פסילה בפועל למשך 3 עד 8 שנים, קנס הנע בין 800 ש"ח ל - 5,000 ₪ ופיצויים בסכום הנע בין 0 ל - 5,000 ₪.

מתחם זה נקבע, בהתחשב בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, ובשים לב למדיניות הענישה הנהוגה ולערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מהתנהגות המערער.

בהתייחס לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, הדגיש בית המשפט קמא כי המערער ביצע שרשרת של עבירות, אשר כל אחת מהן מלמדת על אופיו ומסוכנותו. ראשית, מי שבוחר לנהוג כשרישיונו לא בתוקף מביע בכך זלזול בחוקי המדינה, במוסדותיה ובאושיות הסדר הציבורי התקין. עוד נאמר כי נהיגה כזו איננה חוסה תחת כנפי הביטוח, על כל ההשלכות הנובעות ממצב זה לגבי הציבור בכלל והמתלוננת בפרט וכי זלזולו של המערער בא לידי ביטוי, גם בהתנהגותו כלפי הפקח העירוני, התעלמותו מהוראותיו והתנועה המגונה שבחר להחוות כלפיו. בנהיגתו הפזיזה והרשלנית ניכר יחסו המזלזל גם כלפי ערך קדושת החיים והמסוכנות הגלומה בנהיגה כזו התממשה במקרה שלפנינו, והביאה לפגיעה באשה הרה, הגם שהחבלות מהן סבלה המתלוננת אינן מהסוג החמור ולא נגרם גם נזק בלתי הפיך לעובר. לאחר המעשה גם החביא המערער את רכבו ובכך שיבש את החקירה, במטרה להתחמק מאימת הדין.

בקביעת העונש הראוי למערער, ציין בית המשפט קמא כי נלקחה בחשבון העובדה שלמערער אין עבר פלילי, הוא שומר על רצף תעסוקתי לאורך מספר שנים והובעה אמפתיה כלפי המתלוננת, הגם שזו באה מפי הסניגור, ללא נטילת אחריות מצד המערער. כן נאמר בגזר הדין, כי משלא קיבל עליו המערער אחריות למעשים, ודבק

בחפזו, אף שזו זכותו המלאה, הוא לא ייהנה מן ההקלה השמורה לנאשמים, הנוטלים אחריות למעשיהם, מבינים את חומרתם ואת הפסול שבהם. באשר לנסיבותיו האישיות של המערער, כפי שאלה הובאו בפני בית המשפט קמא, לרבות באמצעות תסקיר שירות המבחן, נקבע כי אינן מצדיקות הקלה בעונש.

עברו התעבורתי של המערער, אשר צבר חרף גילו הצעיר, 9 הרשעות תעבורה, נזקף לחובתו. בעיקר צוינה העובדה כי לאחר ביצוע העבירות עליהן נסוב הדיון והגשת כתב האישום, ביצע המערער עבירות תעבורה נוספות, כאשר נהג בדרך שיש בה לסכן עצמו ואת המשתמשים בדרך, בכך שעקף רכב מימין, בהזדמנות אחרת עקף בדרך לא פנויה, באירוע נוסף לא ציית לתמרור עצור ועוד. בהתנהלות זו ראה בית המשפט קמא דוגמא נוספת לזלזול בו נוהג המערער בחוק ובחיי אדם, באופן המתיישב עם הערכת שירות המבחן כי קיים סיכון ממשי להתנהגות פורצת גבולות ממנו.

נימוקים אלה הביאו את בית המשפט קמא לגזור את עונשו של המערער ברף הבינוני - נמוך של המתחם ולהטיל עליו עונשים, כמפורט לעיל.

9. תסקיר שירות המבחן שעמד לנגד עיניו של בית המשפט קמא תיאר בחור צעיר, כבן 24 העובד בתחום החשמל מאז 2013, אשר סיפר על התנסות בסמים בין הגילאים 18-19, ממנה נגמל. למרות האמור, המערער לא התייצב לבדיקת שתן, אליה הוזמן ובבדיקה נוספת נמצאו שרידי סם, לאחר שערך ניסיון לזייף את תוצאות הבדיקה.

בשל העדר חיבור לנזקקות טיפולית ואי לקיחת אחריות מצד המערער, לא בא שירות המבחן בכל המלצה טיפולית לגביו והמליץ על ענישה מוחשית להבנת גבולות החוק.

10. כאמור לעיל, במהלך הדיון בפנינו, לאחר שבתחילה דבק המערער בקו הגנתו וביקש לזכותו, הוא חזר בו מעמדותיו אלה, קיבל אחריות על המעשים כולם, וביקש שנאפשר לו לפנות שוב לשירות המבחן.

11. בפנינו הונחו מספר תסקירים, המלמדים על תהליך שינוי הדרגתי שחל במערער.

התברר כי בחודש יוני 2017 הורשע המערער בעבירות תעבורה נוספות, החמורה מביניהן הינה נהיגה ללא רישיון, (עבירה מיום 18.8.16). יחד עם זאת, בשונה מהתנהלותו בעבר, הפעם קיבל המערער אחריות למעשים שיוחסו לו בכתב האישום בפני שירות המבחן. הוברר גם כי החל ממרץ 2017 הוא פנה מיוזמתו ליחידה לטיפול בהתמכרויות בנצרת. התהליך בו החל המערער בהיותו בקשר עם היחידה להתמכרויות לא היה מוצלח מראשיתו - הוא לא התמיד בקשר עמם ובדיקות שתן שנערכו לו העידו על שימוש בסמים. עם זאת, בתסקיר שהוגש לנו בשלהי אוקטובר 2017 פורט כי בחצי השנה האחרונה חל שינוי במידת התמדתו של המערער בקשר הטיפולי וגם בדיקות השתן שנעשו לו היו נקיות. שירות המבחן סבר כי מוקדם מידי להעריך את מידת תרומתו של ההליך הטיפולי והפחתת הסיכון במצבו של המערער והמליץ, נוכח גילו הצעיר של המערער, שינוי עמדותיו והשתתפותו הנוכחית בהליך הטיפולי, לדחות את הדיון כדי לעקוב אחר ההתקדמות.

12. התסקירים הבאים מלמדים על המשך שינוי חיובי בגישתו של המערער להליך הטיפול, התמדתו בטיפול, ניקיון מסמים ורצונו לשקם את חייו.

שירות המבחן תיאר כי המערער החל לשתף פעולה באופן פתוח וכן יותר עם גורמי הטיפול וציין כי בולטת נכונותו לשינוי ויכולתו להפיק תועלת מן ההליך הטיפולי. שירות המבחן עמד גם על כך שהמערער משקיע כוחותיו מזה תקופה ממושכת בשמירה על תפקוד תקין בהיבט האישי, משפחתי ותעסוקתי.

בתסקיר שנערך בחודש מאי שנה זו, תיאר שירות המבחן את התרשמותו ממוטיבציה מהותית וממשית לשינוי והירתמות להליך טפולי ממניעים פנימיים, אשר מובילים להפחתה ברמת הסיכון להישנות התנהגות עוברת חוק. לאור האמור, התחזקה הערכת שירות המבחן מהתאמת ההליך הטיפולי לצרכיו של המערער, המצוי בעיצומו של הליך שיקומי ממשי, הנושא פרי. לפיכך, חזר שירות המבחן על המלצתו, כי בשל גילו הצעיר של המערער, השינוי בהשתתפותו בהליך טפולי משמעותי ייעודי לתחום ההתמכרות והכולל מעקב בדיקות שתן, פגישות פרטניות ופגישות קבוצתיות, תישקל האפשרות שלא להטיל על המערער עונש מאסר בפועל, אלא בדרך של עבודות שירות, לצד הטלת צו מבחן למשך שנה.

13. בעקבות דברים אלה, מיקד ב"כ המערער את טיעונו בתהליך הטיפולי שעבר המערער וטען כי המערער עבר כבר דרך טפולית, והוא ממשיך לשתף פעולה עם גורמי הטיפול. לטענתו, התסקירים מלמדים על כך שהמערער עבר שינוי משמעותי באורחות חייו, עלה על דרך המלך והתחתן. עוד הדגיש בא כוח המערער שעסקין באירועים שקרו לפני כ- 6 שנים, בעת שהמערער היה כבן 19 שנים, מאז המערער לא צבר לחובתו הרשעה בפלילים. אמנם היו לו מעידות קטנות בתיקי תעבורה, אך מאז שהפקיד את רישיונו בבית המשפט, הוא הוכיח שעבר כבר דרך טפולית ושיקומית. הסנגור הוסיף וטען כי המחוקק עצמו, בעקבות תיקון 113 לחוק העונשין, שם בראש פירמידת הענישה את עיקרון השיקום, אל מול העיקרון הענישתי. בהקשר זה הפנה לפסק הדין בעניין קרנדל (ע"פ 6637/17 קרנדל נ. מדינת ישראל (18.4.18)), שניתן לאחרונה ועסק בעבירות חמורות הרבה יותר מהעבירות שעסקין כאן. הסנגור עמד גם על התקופה הארוכה שחלפה מאז ביצע המערער את העבירות כאן, מבלי שנזקפו לחובתו הרשעות בפלילים, דבר שמעיד על היותו אדם נורמטיבי. הסנגור הוסיף כי המערער הוא בן למשפחה נורמטיבית לחלוטין, שההליך המשפטי היה קשה עבודה והסתבכותו של המערער גרמה לה להלם. נוכח האמור, ביקש הסנגור ליתן למערער הזדמנות לשקם את חייו ולאמץ את המלצת שירות המבחן, אשר משקללת את האינטרס הציבורי יחד עם כל האינטרסים הגלומים בדיני העונשין. ב"כ המערער ביקש להסתפק בענישה בדרך של עבודות שירות והזכיר כי על המערער הוטל גם עונש פסילה ממושך, ענישה שאיננה קלה עבור כל אדם.

14. המשיבה, מנגד, ביקשה לדחות את הערעור. לעמדתה, לא נפלה כל טעות בגזר דינו של בית המשפט קמא למעט המאסר המותנה בגין עבירת ההפקרה. בא כוח המשיבה ציין כי בשני עניינים שונה המצב היום מזה שעמד בפני בית המשפט קמא: האחד - הודאת המערער במיוחס לו ולקחת האחריות מצידו, והשני - המלצותיו של שירות המבחן. לגבי ההודאה נטען כי היא באה בשלב מאוחר, בשלב הערעור, לאחר כפירה וניהול הוכחות בבית משפט קמא, כך שאין בנתון זה משקל שיהיה בו כדי לשנות את

התמונה. לגבי תסקיר שירות המבחן, נטען כי אמנם יש המלצה חיובית אך יש לזכור שפניית המערער להליך הטיפול הייתה פניה עצמאית, לאחר שניתן גזר הדין. ההליך הטיפולי לא היה חף מקשיים, לרבות בדיקות שתן לא נקיות במהלך תקופה ממושכת בתחילת הטיפול וגם בתסקיר האחרון שמונח בפני בית המשפט מתואר שימוש בסמים בחודש מרץ האחרון. ב"כ המשיבה חלק על התרשמות שירות המבחן, לפיה מדובר במעידה חד פעמית, מאחר ומאז מרץ 2017 המערער מוסר בדיקות שתן נקיות, שכן לטענתו, בתסקיר הקודם תוארו מספר מעידות. עוד מוסיף בא כוח המשיבה כי גם אם נקבל את המלצת שירות המבחן, שהיא בגדר המלצה בלבד, צריך לאזן את האינטרס הנוגע לשיקום המערער עם יתר השיקולים הנדרשים, כדוגמת הגמול וההרתעה. בא כוח המשיבה הוסיף כי הרקע לביצוע העבירות כאן הוא לא התמכרות וההליך הטיפולי שעבר המערער איננו רלוונטי להסתבכותו זו. לכך יש להוסיף את העובדה שבמהלך ניהול ההליך צבר המערער לחובות הרשעות נוספות בתעבורה. למערער יש רישיון נהיגה משנת 2010 ולחובות 12 הרשעות, מתוכן 3 מאוחרות לביצוע העבירות בתיק דנן. באשר לחלופי הזמן מאז ביצוע העבירות, הפנה ב"כ המשיבה להתנהלות המערער בבית המשפט קמא ולתרומתו להתמשכות ההליך. סיכומי של דבר, הפנה ב"כ המשיבה לפסיקה, המתארת את מדיניות הענישה בעבירות הפקרה, גם בחלופה בה הורשע המערער (סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה), ומתחמי הענישה שנקבעו, בהקשר לה (מש/1), וזאת על מנת להראות כי המתחם שנקבע בבית המשפט קמא וגם מיקומו של העונש שהוטל על המערער בתוך המתחם אינם שגויים במידה המצדיקה התערבות של ערכאת הערעור.

15. בטרם ניתן את פסק הדין, ראינו לנכון להורות לממונה על עבודות השירות להגיש לנו חוות דעת בדבר כשירותו של המערער לשאת עונש מאסר בדרך של עבודות שירות. בנוסף, ביקשנו כי יונח בפנינו תסקיר עדכני, שיתייחס למידת התמדתו של המערער בהליך הטיפולי, בתקופת הדחייה, לרבות התייחסות לתוצאות של בדיקות שתן, שתיערכנה לו בתקופה זו.

16. בתסקיר שירות המבחן מיום 15.10.18 חוזר שירות המבחן על המלצתו לענישה שיקומית. על פי התסקיר, מזה תקופה ממושכת משקיע המערער כוחותיו בשמירה על תפקוד תקין במישור התעסוקתי. לעומת זאת, במישור המשפחתי הוא חווה לחצים רגשיים ותחושת דכדוך, עקב ביטול אירוסיו וחתונתו, שהיו עתידים להתקיים בחודש הנוכחי. בשל המשבר המתואר, ניכר גם שינוי במידת המוטיבציה וההשקעה שלו בהליך הטיפולי.

חרף האמור, מתאר שירות המבחן כי המערער השלים השתתפותו בקבוצה, המיועדת לצעירים על רצף ההתמכרות- קבוצה שהתקיימה בין אוקטובר 2017 ליולי 2018 ושיתף פעולה כיאות עם גורמי הטיפול. למערער נערכו בדיקות שתן, אשר ברובן העידו על ניקיון מסמים. לאחת הבדיקות לא הגיע ובאחרת נמצא כי השתמש בסם מסוג קנאביס בחודש יולי 2018, מעידה המוסברת על רקע המשבר האישי.

על פי התסקיר, בעת האחרונה, קשייו הרגשיים של המערער באו לידי ביטוי גם בתהליך הטיפולי הפרטני, והדבר התבטא לא רק בקושי להעמיק בתכנים ולשתף אחרים, אלא גם באיחורים משמעותיים למפגשים. המערער הביע נכונות ורצון לחזור לתפקוד תקין ונקבעה ועדת הערכה לבדיקה מחודשת של גיוסו להליך הטיפולי.

17. בתסקיר משלים ומסכם שהונח לפנינו ביום 9.12.18 חזר שירות המבחן על המלצתו, לשקול שלא להטיל על המערער עונש מאסר מאחורי סורג ובריה ולהסתפק בעבודות שירות לצד צו מבחן, זאת נוכח גילו הצעיר והשתתפותו בהליך הטיפול הייעודי. על פי התסקיר, לאחר תקופת רגרסיה, נרתם המערער שוב להליך הטיפול, לקח אחריות על התנהלותו, הגיע באופן סדיר לפגישות ובדיקות השתן שנערכו לו היו נקיות. גורמי הטיפול דיווחו כי הוא משתף פעולה גם בהיבט הרגשי. שירות המבחן חזר על התרשמותו כי המערער הינו בחור צעיר (בן 25), אשר מזה תקופה ממושכת משקיע כוחותיו בשמירה על תפקוד תקין במישור התעסוקתי. במישור הטיפולי ניכרת הפנמה של הטיפול, כשהעליות והירידות שחוה המערער מוכרות מהניסיון המקצועי כחלק מהליך טיפולי ייעודי לתחום ההתמכרות ובהתייחס למאפייני גילו של המערער. שירות המבחן התרשם מיכולתו של המערער להירתם להליך טיפולי ורואה חשיבות להעביר למערער מסר שיחזק אותו בשינויים שהוא עורך בחייו.

18. כפי שניתן ללמוד מהסקירה המפורטת לעיל, המערער מצוי בעיצומו של תהליך ממושך, בו הוא עושה מאמץ לשקם את חייו, להיגמל מהתמכרויותיו ולשנות את דפוסי התנהגותו. תהליך זה רצוף מורדות ועליות אך באופן כללי הוא מאופיין במגמת שיפור מתמדת, כשפרט לעבירת התעבורה החמורה שביצע באוגוסט 2016, (ושתי עבירות תעבורה של שימוש בטלפון בעת נהיגה והליכה שלא על כביש מפרורר (2017), לא הסתבך המערער בעבירות נוספות והוא שומר גם על יציבות תעסוקתית.

19. סעיף 40ד. לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם אם מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם. על פי הפסיקה, לשם סטייה מן המתחם יש להצביע על פוטנציאל שיקומי גבוה (ראו: ע"פ 2125/18 דוד נ' מדינת ישראל (18.12.2018), ע"פ 1288/17 מדינת ישראל נ' שנהר, (3.10.2017) וע"פ 1903/13 עיאשה נ' מדינת ישראל, (14.7.2013)).

20. שיקומו של עבריו הינו רק אחד מן השיקולים העומדים בפני בית המשפט, כאשר הוא גוזר דינו של הנאשם, לצד שיקולים הנוגעים לאינטרס הציבורי שבמיצוי הדין, לשם הרתעה והטלת ענישה ההולמת את חומרת המעשים. על פי ההלכה, **"עיקרון השיקום, על אף חשיבותו, אינו בא להחליף עקרונות ענישה נוספים, וביניהם עקרון ההלימה. הערכה כי קיים סיכוי שהנאשם ישתקם אינה מובילה בהכרח למסקנה כי יש לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם, אף אם תסקיר שירות המבחן תומך בהקלה מעין זו"** (רע"פ 9269/17 אבו עישא נ' מדינת ישראל, (15.01.2018)). יחד עם זאת, במקרים בהם ניתן להעריך כי בכוחו של הליך טיפולי מוצלח להרחיק נאשם מדפוסי התנהגות עברייניים ולשלבם בחיים נורמטיביים, התורמים לחברה ומפחיתים את הסיכון להישנות עבירות, יש לתת משקל נכבד לענישה השיקומית, כשיקול המשרת גם את האינטרס הציבורי. במקרים מתאימים, עשויים שיקולי השיקום לגבור על שיקולי ההרתעה והגמול ולהביא לענישה צופת פני עתיד. (ראו: רע"פ 1122/17 גולדשטיין נ' מדינת ישראל (05.07.2017) ורע"פ 262/14 נאשף נ' מדינת ישראל (22.01.2014)).

21. הליך שיקומי עשוי להיות שיקול להקלה בגזירת הדין בתוך המתחם, מבלי לסטות ממנו לקולא. גם

סטייה מן המתחם לקולא איננה חייבת להיות בדרך של הימנעות ממאסר מאחורי סורג וברית. כל מקרה לנסיבותיו. במקרה שלפנינו, לאחר התלבטות, אציע לחבריי לסטות ממתחם העונש ההולם ולהסתפק בעונשים, שיאפשרו למערער להתמיד בדרך בה החל, מן הטעמים שיפורטו להלן.

22. ראשית, אומר, כי אין הצדקה להתערב במתחם העונש ההולם שנקבע על ידי בית המשפט קמא, המשקלל בחובו, לא רק את עבירת ההפקרה, אלא גם את רצף העבירות הנוספות שביצע המערער, בכלל זה, נהיגה ללא רישיון, שיבוש מהלכי משפט, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו והעלבת עובד ציבור. העונשים שהוטלו על המערער בגזר הדין, בתוך המתחם שנקבע, הם פועל יוצא של הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, בכלל זה, עברו התעבורתי, העדר לקיחת אחריות למעשיו והתנהלותו החמורה בקשר עם שירות המבחן, שכללה ניסיון לזייף את בדיקת השתן שנתן, במטרה לצמצם ולהסתיר את העובדה כי הוא משתמש בחומרים ממכרים. לאחר שנגזר דינו, חלה, ככל הנראה תפנית בהתייחסותו של המערער והוא הבין כי עליו להתמודד עם הבעיה ממנה הוא סובל. זמן קצר לאחר שניתן גזר הדין, במהלך מרץ 2017 פנה המערער מיוזמתו ליחידה לטיפול בהתמכרויות בנצרת. הוא אמנם הגיש ערעור כנגד הכרעת הדין, אך כבר בדין הראשון, חזר בו וקיבל בפנינו אחריות מלאה למעשים. בשל האמור, שוכנענו, כאמור, לתת למערער הזדמנות נוספת להוכיח כי הוא מעוניין בשינוי.

23. על מנת להיווכח באשר למידת רצינותו של המערער, ליווינו אותו במהלך חודשים לא מעטים, בהם נטל חלק בהליכים טיפוליים. תחילתה של הדרך לא הייתה קלה, אך כיום ניתן להתרשם, כפי שהתרשם גם שירות המבחן, כי סיכויי שיקומו של המערער הינם גבוהים.

המערער אמנם הורשע, בינתיים בעבירה נוספת (נהיגה ללא רישיון) ובעבירות תעבורה פחות חמורות נוספות, אך מדובר בעבירות, שביצע בטרם גמלה בליבו ההחלטה לקחת אחריות לחייו. לאורך התקופה הארוכה, שמר המערער על ניקיון מסמים, למעט מעידה חד פעמית במרץ 2018, שהוסברה בלחצים שחוה באותה תקופה. המערער משתף גם פעולה עם שירות המבחן ועם גורמי הטיפול, והערכת הגורמים המטפלים היא כי הוא נתרם מן ההליך והפגין יכולת טובה להשתקם.

24. הנה כי כן, נגד המערער תלוי ועומד עונש מאסר ממושך, בן 15 חודשים, שנגזר עליו בבית המשפט קמא, בגין עבירות שביצע לפני למעלה מ- 6 שנים. מדובר בצעיר, ללא עבר פלילי (למעט עבר תעבורתי), שמתמודד כיום עם קשיים ואתגרים הניצבים מולו, בסיוע גורמי הטיפול. מטעמים אלה, יש חשיבות להמשך הליווי המקצועי ולעידודו להמשיך בדרך זו. סטייה מן המתחם על ידי קיצור העונש לתקופה אותה יישא המערער במאסר ממש מאחורי סורג וברית עלולה לפגוע בתהליך בו החל. בהקשר זה נפסק כי "... ככל שקיים חשש לפיו מאסר בפועל של הנאשם עשוי לאיין את התהליך השיקומי בו הוא מצוי או לפגוע בו באופן ניכר יש להעדיף את שיקולי השיקום על פני השיקולים האחרים העומדים בבסיס הענישה " (ע"פ 9147/17 אבו עביד נ' מדינת ישראל (20.09.2018)) (ראו גם: ע"פ 2125/18 בעניין דוד, שאוזכר לעיל). לעומת זאת, עונש מאסר, בדרך של עבודות שירות, לצד צו מבחן משמעותי, לתקופה ארוכה מזו שהומלצה על ידי שירות המבחן, עשויים מחד, לענות על תכלית הענישה בהיבט ההרתעה ומאידך, להבטיח כי המערער יזכה לתמיכה

ולליווי, להם הוא זקוק, כדי להתמיד בהליך השיקום.

25. סיכומו של דבר, אציע לחברי לקבל את הערעור ולהקל בעונשו של המערער מטעמי שיקום, על ידי חריגה ממתחם העונש ההולם, כך שעונשו יועמד על 6 חודשי מאסר בפועל, אותם יישא בדרך של עבודות שירות, בהתאם לחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות. בנוסף, יוטל עליו צו מבחן למשך 24 חודשים ועונש הפסילה בפועל יקוצר ויועמד על 48 חודשי פסילה (במקום 55 חודשים שהוטלו עליו בבית המשפט קמא), על מנת לעודדו ולסייע בשיקומו.

בנוסף על האמור, נוכח עמדת המשיבה, בכל הנוגע למאסר המותנה שהוטל על המערער בגין עבירת ההפקרה, אמליץ לחברי לבטל אותו ולהותיר את יתר רכיבי גזר הדין על כנם.

אסתר הלמן, שופטת, סגנית נשיא

השופטת יפעת שטרית :

מסכימה.

יפעת שיטרית, שופטת

השופט סאאב דבור :

מסכים.

סאאב דבור, שופט

הוחלט, אפוא, פה אחד, לקבל את הערעור על גזר הדין, נוכח ההליך השיקומי המוצלח, שעבר המערער, ותוך סטייה ממתחם העונש ההולם, כמפורט בחוות דעתה של השופטת א. הלמן.

המערער יישא בעונש המאסר בן 6 החודשים, בדרך של עבודות שירות, בהתאם לחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות באצטדיון כדור רגל עילוט, בכתובת נצרת - עילוט נצרת.

המערער יחל בריצוי עבודות השירות, בהתאם לחוות דעתו של הממונה, ביום **13/1/19**, או במועד מאוחר יותר שייקבע לו על ידי הממונה. במועד זה עליו להתייצב בפני המפקח הממונה בתחנת משטרת טבריה עד השעה **08.00**.

אנו מזהירים את המערער, כי עליו למלא אחר הוראות הממונה, וכי תנאי ההעסקה הינם קפדניים וכל חריגה מכללים אלו עלולה להביא להפסקת עבודות השירות.

הממונה יודיע עם התייצבותו של המערער לריצוי העבודות.

כל תנאי השחרור של המערער יבוטלו עם התייצבותו ואם הופקדו ערבויות, הן תוחזרנה לו בכפוף לכל מגבלה על פי כל דין.

כמו כן, הוסברה למערער המשמעות של אי עמידה בתנאי המבחן והוא הוזתר כי אם יפר את התנאים, עלול דינו להיגזר מחדש.

תקופת הפסילה בפועל תמנה מיום הפקדת הרישיון.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לממונה על עבודות השירות וכן לשירות המבחן.

ניתן והודע היום ט"ו טבת תשע"ט, 23/12/2018 במעמד הנוכחים.

סאב דבור, שופט

יפעת שיטרית, שופטת

**אסתר הלמן, שופטת
ס. נשיא**

הוקלדעלידיאורממן